

## **ФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Л.Ю. Вдовиченко, к.е.н.

*Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Миколаїв, Україна*

*Вдовиченко Л.Ю. Формування в Україні комплексного механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності*

У статті надано рекомендації щодо формування в Україні комплексного механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності та оцінки запропонованих заходів

**Ключові слова:** регуляторна діяльність, інформаційні відносини, механізм, суб'єкти регуляторної діяльності, електронна інформаційна взаємодія, результативність

*Вдовиченко Л.Ю. Формирование в Украине комплексного механизма информационных отношений в сфере регуляторной деятельности*

В статье даны рекомендации по формированию в Украине комплексного механизма информационных отношений в сфере регуляторной деятельности и оценки предложенных мероприятий

**Ключевые слова:** регуляторная деятельность, информационные отношения, механизм, субъекты регуляторной деятельности, электронное информационное взаимодействие, результативность

*Vdovychenko L.Yu. Formation in Ukraine complex mechanism of information relations in the field of regulatory activity*

The article contains recommendations on formation in Ukraine complex mechanism of information relations in regulatory activities and assessment of the proposed measures

**Keywords:** regulatory activity, information relations, mechanism, subjects of regulatory activities, electronic information interaction, effectiveness

### **Постановка проблеми**

В Україні з початку 2004р. діє закон [1], в якому визначено етапи здійснення регуляторної діяльності – діяльності з підготовки, прийняття, відстеження результативності та перегляду регуляторних актів (РА), тобто нормативно-правових актів (НПА) у сфері господарювання. Жоден орган державного управління, в тому числі й органи місцевого самоврядування (ОМС), не можуть змінити правила, що визначають діяльність бізнесу, без додержання особливого порядку, встановленого цим законом.

Однією із причин низької результативності регуляторної діяльності в Україні є відсутність комплексного наукового забезпечення всього процесу її здійснення. Більшість економічних досліджень обмежує сферу наукового інтересу кінцевим етапом реалізації РА, тобто їх впливом на економіку, поза увагою залишаються етапи підготовки та прийняття цих актів, на яких якраз і закладається фундамент їх ефективності та реалізованості. Окремими українськими науковцями розглядаються етапи підготовки та прийняття РА, проте відсутній аналіз їх економічної ефективності з точки зору усіх суб'єктів регуляторної діяльності.

Відсутність в Україні такого комплексного механізму, який сприяв би підвищенню ефективності регуляторного процесу шляхом налагодження інформаційних відносин між суб'єктами регуляторної діяльності та підготовці більш досконалих РА, значною мірою впливає не тільки на практичну сторону їх реалізації, а й доволі часто має негативні економічні наслідки [2, с. 1].

### **Аналіз останніх досліджень та публікацій**

Пошуку шляхів налагодження інформаційної взаємодії органів державного управління національного економікою в контексті розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування присвячені роботи вітчизняних і зарубіжних фахівців: І. Арістової, А. Бондаренка, Д. Дубова, Дж. Гелбрайта, О. Голобуцького, А. Дракера, І. Жиляєва, П. Клімушина, Р. Коена, І. Колодюка, О. Кохановської, С. Кулицького, В. Логвінова, М. Макарової, Л. Стрій, А. Тоффлера, Л. Туроу, Ф. Уебстера, Ч. Хенді, О. Шевчука, С. Філіппової.

Дослідженню ролі держави та застосуванню регуляторних механізмів в окремих сферах економіки присвячені наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених: О. Балабенко, О. Баєва, Л. Білозір, А. Бутенка, З. Варналія, В. Гриньова, І. Грузнова, Л. Дідківської, В. Захарченка, Дж.М. Кейнса, І. Колупаєвої, Я. Котляревського, Т. Кравцової, Л. Мажарової, Д. Рікардо, А. Сміта, В. Скуляка, Н. Шлафман, І. Ясіновської.

### **Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми**

Не зважаючи на те, що наукові дослідження охоплюють коло економіко-управлінських чинників, що впливають на забезпечення ефективності здійснення регуляторної діяльності, поза увагою науковців

залишається проблема формування в Україні комплексного механізму, який би врахував економіко-управлінські аспекти інформаційної взаємодії суб'єктів регуляторної діяльності та надав би можливості здійснювати у сфері регуляторної діяльності електронний зв'язок між його суб'єктами на державному та регіональному рівнях.

**Метою статті** є надання рекомендацій щодо формування в Україні комплексного механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності та оцінки запропонованих заходів.

#### **Виклад основного матеріалу дослідження**

На думку автора для формування цілісної системи ефективної регуляторної діяльності в Україні є доцільним:

а) розробка та подальше впровадження на державному рівні Плану заходів «Підвищення якості здійснення регуляторної діяльності в контексті електронного урядування в Україні» («дорожня карта»);

б) створення та розвиток державної інформаційної системи (ІС), що формує електронну інформаційну взаємодію (ЕІВ) суб'єктів регуляторної діяльності (ІСЕВ «Регуляторна діяльність»).

Слід зазначити, що особливу цінність завдання підвищення якості здійснення регуляторної діяльності в Україні та формування ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності набуває з урахуванням особливостей розподілу регуляторних повноважень між різними рівнями органів державного управління, який також потребує змін [3, с. 21].

Подальший розвиток державної системи регулювання інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності визначається:

- Концепцією розвитку електронного урядування в Україні [4];
- Планом заходів з впровадження Концепції розвитку електронного урядування в Україні [5];
- дорученнями Президента України та Кабінету Міністрів України.

Запропонована «дорожня карта» (табл. 1) являє собою комплекс заходів щодо оптимізації інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності.

Заходи, передбачені «дорожньою картою», дозволять спростити взаємодію держави, підприємців та громадян у рамках здійснення регуляторної діяльності, що надасть можливість підвищити прозорість та комфортність ведення бізнесу в Україні. Результатом реалізації «дорожньої карти» є підвищення інвестиційної привабливості України (за рахунок оптимізації регуляторної діяльності та впровадження кращих світових практик), зростання конкурентоспроможності українських товарів (за рахунок відмови від надлишкових регуляторних вимог). Внаслідок цього відбудуться позитивні структурні зрушення в розвитку підприємництва та інноваційного сектора національної економіки.

Предметом «дорожньої карти» є формування комплексного механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності.

Крім того, планується знизити фінансові та організаційні витрати підприємницького співтовариства, пов'язані із взаємодією органів державного управління з бізнес-структурами при здійсненні господарської діяльності.

ІСЕВ «Регуляторна діяльність» повинна об'єднувати ключові управлінські процеси здійснення регуляторної діяльності в Україні усім колом її суб'єктів (регуляторними органами, Державною регуляторною службою України – уповноваженим органом (його територіальними органами), ЦОВВ (їх територіальними (місцевими) органами), ОМС, органами юстиції, іншими органами державного управління та суб'єктами регулювання – громадянами, суб'єктами господарювання, їх об'єднаннями, науковими установами і консультативно-дорадчими органами, що створені при органах державного управління і представляють інтереси громадян та суб'єктів господарювання, іншими органами, установами, організаціями, особами чи групами осіб, до яких відносяться бізнес-консалтингові служби, НДІ, ВНЗ).

В даний час створені і функціонують окремі ІС та ресурси, у тому числі: офіційний сайт уповноваженого органу; офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України; офіційні веб-сайти територіальних та місцевих органів юстиції; офіційні веб-сайти регуляторних органів; веб-сайти інших розробників РА та суб'єктів регулювання, на яких розміщується інформація про здійснення регуляторної діяльності; регіональні ІС регуляторних органів; інші державні ІС.

ІСЕВ «Регуляторна діяльність» повинна інтегрувати державний та регіональний сегменти. Державний сегмент передбачається реалізувати з урахуванням розширення функціональних можливостей існуючих ІС України шляхом проведення відповідної модернізації необхідних компонентів [3, с. 23].

ІСЕВ «Регуляторна діяльність» складатиметься з відкритих розділів, інформаційних підсистем (сегментів), регіональних сегментів (модулів) і включатиме в себе інтегровані:

- державну ІС «Єдина інформаційно-аналітична система «Регуляторні органи – суб'єкти регулювання»;
- регіональну державну ІС (регіональний сегмент державної ІС) «Єдина інформаційно-аналітична система «Регуляторні органи – суб'єкти регулювання»;
- державну ІС «Єдиний державний портал з розкриття інформації про регуляторну діяльність»;
- регіональну державну ІС «Єдиний державний портал з розкриття інформації про регуляторну діяльність».

Таблиця 1. Заходи «дорожньої карти» (джерело: власна розробка)

| Найменування заходів                                                                                                 | Вид документів, які необхідно прийняти   | Результат                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Створення єдиного державного порталу з розкриття інформації про регуляторну діяльність, доступного в мережі Інтернет | Закон та НПА                             | Розкриття інформації про регуляторну діяльність, забезпечення відкритості (публічності) при взаємодії суб'єктів регуляторної діяльності на всіх рівнях органів державного управління, а саме: створення державної та регіональних ІС «Єдиний державний портал з розкриття інформації про регуляторну діяльність». З метою чого здійснити:<br>а) у сфері регуляторної діяльності на державному рівні:<br>1) забезпечення ЕІВ центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) та інших регуляторних органів державного рівня з уповноваженим органом;<br>2) здійснення ЕІВ уповноваженого органу з його територіальними органами;<br>3) здійснення ЕІВ Міністерства юстиції України з уповноваженим органом.<br>б) у сфері регуляторної діяльності на регіональному рівні:<br>1) забезпечення ЕІВ обласних (міських), районних державних адміністрацій, територіальних (місцевих) органів ЦОВВ та ОМС з територіальними органами уповноваженого органу;<br>2) здійснення ЕІВ територіальних (місцевих) органів юстиції з територіальними органами уповноваженого органу |
| Створення відкритої ІС «Єдина інформаційно-аналітична система «Регуляторні органи – суб'єкти регулювання»            | Закон та НПА                             | Створення державної та регіональних ІС «Єдина інформаційно-аналітична система «Регуляторні органи – суб'єкти регулювання»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Уніфікація форматів обміну даних при ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності з урахуванням світових стандартів         | Закон та НПА                             | Гармонізація та уніфікація форматів електронних документів, що використовуються для обміну даними при ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності, забезпечення відкритості (публічності) і безкоштовності форматів електронних документів, що використовуються для обміну даними при ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Можливість архівування документів, обов'язкових для збереження на тривалий термін в електронному вигляді             | Закон                                    | Впровадження можливості архівування документів, обов'язкових для збереження на тривалий термін в електронному вигляді                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Можливість використання електронних документів в суді                                                                | Закон                                    | Використання електронних документів як доказів в суді                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Проведення моніторингу досягнення запланованих заходів                                                               | Розпорядження Кабінету Міністрів України | Здійснення оцінки навантаження, пов'язаного з виконанням інформаційних вимог                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

Принципами створення ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» є [6, с. 179-181]:

а) архітектура ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» на основі «хмарних» технологій.

Зазначений принцип повністю відповідає запропонованій в Україні концепції побудови єдиної інженерної та телекомунікаційної інфраструктури для забезпечення органам державного управління необхідних умов рівної доступності у використанні об'єктів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в рамках створення, експлуатації та розвитку ІС.

Такий підхід дозволить отримати ряд переваг в порівнянні з традиційними моделями побудови ІС:

- 1) надійність, збалансованість і готовність до функціонування в будь-який час, що перевищують можливості окремо взятої системи;
- 2) збереження конфіденційності даних і безпеки;
- 3) автоматизація процесів конфігурації ресурсів;
- 4) доступ в мережі (сервіси ІС надаються в мережі передачі даних і доступні користувачам за допомогою різних платформ – мобільних пристроїв, персональних комп'ютерів, робочих станцій та ін.);
- 5) масштабованість середовища такої ІС;
- б) принцип одноразового введення інформації.

При ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності можливі випадки, що інформація втрачається, виникає спотворення реальних даних, відбувається дублювання, збільшується термін обробки даних.

Запровадження принципу однократності збору (введення) інформації і багаторазовість використання суб'єктами регуляторної діяльності інформації, розміщеної в ІС ЕВ «Регуляторна діяльність», дозволить досягти:

- 1) зниження адміністративного навантаження на суб'єктів надання інформації;
- 2) забезпечення актуальності та достовірності інформації, що міститься в інформаційних ресурсах;
- в) принцип інтеграції з вже існуючими та запланованими до створення державними ІС і ресурсами, у тому числі регіональними (за наявності), використання типової регіональної ІС (регіонального сегмента державної ІС) або створення регіональними регуляторними органами власних регіональних сегментів чи їх елементів з урахуванням технологічних рішень, реалізованих у рамках типового сегмента, разом зі створенням єдиного державного порталу з розкриття інформації про регуляторну діяльність.

Інтеграція ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» з уже функціонуючими і створюваними державними ІС дозволить забезпечити істотне скорочення витрат на створення ІС за рахунок використання вже створених державних ІС і ресурсів, використання «хмарних» технологій, а також повною мірою реалізувати принципи функціонування «єдиного вікна» доступу до інформації, що міститься в різних інформаційних ресурсах;

г) використання для функціонування ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» вже існуючих інфраструктурних рішень, що дозволить значно скоротити видатки державного та місцевих бюджетів на створення та експлуатацію системи і окремих її компонентів.

Обмін інформацією в рамках ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» доцільно здійснювати з використанням територіально-розподіленої єдиної системи міжвідомчої електронної взаємодії, включаючи її регіональні сегменти.

ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» функціонуватиме на інфраструктурних вузлах комплексу інтегрованих ІС, що реалізують принцип «хмарних» обчислень шляхом автоматизації процесів виділення обчислювальних потужностей, розгортання додатків, розміщення додатків і обліку спожитих ресурсів.

З використанням ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» забезпечуватиметься автоматизація наступних функцій (процесів) у сфері регуляторної діяльності [6, с. 181]:

- організація та здійснення електронного документообігу в системі регуляторних органів та уповноваженого органу;
- збір, реєстрація, зберігання, обробка, перевірка інформації про регуляторну діяльність, що надходить від регуляторних органів та суб'єктів регулювання, для цілей виконання функцій уповноваженим органом;
- електронний документообіг між уповноваженим органом та органами юстиції, між регуляторними органами та суб'єктами регулювання;
- аналіз документів, що обґрунтовують прийняття РА, розрахунок статистичних показників та очікуваних наслідків;
- введення, зміна та припинення державного регулювання діяльності суб'єктів регулювання;
- формування і ведення реєстрів чинних, тих, що потребуються внесення змін, та скасованих РА;
- досудове врегулювання спорів, пов'язаних із здійсненням регуляторної діяльності.

Регіональні сегменти ІС ЕВ «Регуляторна діяльність» в Україні забезпечуватимуть автоматизацію ЕІВ з метою реалізації контрольних повноважень уповноваженого органу, інших органів державного управління та суб'єктів регулювання за процесом провадження регуляторними органами діяльності з підготовки, прийняття, відстеження результативності та перегляду РА.

Надалі в Україні доцільно сформувати технічні та функціональні вимоги до регіональних сегментів і процесу їх інтеграції з ІС ЕВ «Регуляторна діяльність», а також створити типовий регіональний сегмент і програмне забезпечення для зацікавлених суб'єктів регуляторної діяльності.

ІСЕВ «Регуляторна діяльність» також повинна включати державну ІС та регіональну державну ІС «Єдиний державний портал з розкриття інформації про регуляторну діяльність», на яких в уніфікованому форматі розмішуватиметься інформація, віднесена до стандартів розкриття інформації [6, с. 181-182].

При проведенні оцінки ефективності виконання запропонованих у якості комплексного механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності заходів ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності: «дорожньої карти» та створення і розвитку ІСЕВ «Регуляторна діяльність» повинна додатково централізовано на рівні держави аналізуватися інформація про досягнення значень цільових індикаторів, які представлено у табл. 2 (наступний контроль), та інформація щодо показників цих заходів (поточний контроль).

Інформація про хід та результати виконання запропонованих заходів ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності за такими цільовими індикаторами хоча й має загальний характер, але зосереджується на масиві первісних даних, що дозволяє здійснювати аналіз у випадку отримання негативних оцінок впровадження цих заходів.

Таблиця 2. Цільові індикатори оцінки ефективності заходів ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності  
(джерело: власна розробка)

| №з/п | Цільові індикатори                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Вимірювання |
|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| 1    | Кількість інфраструктури ІС у сфері регуляторної діяльності                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | од.         |
| 2    | Зростання обсягу інвестицій у використання ІКТ в національній економіці для ефективної реалізації національних проектів ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності                                                                                                                                                                                                                            | раз         |
| 3    | Питома вага органів державного управління, відповідальних за здійснення та контроль регуляторної діяльності, забезпечених постійним доступом до мережі Інтернет                                                                                                                                                                                                                          | %           |
| 4    | Кількість домогосподарств, що мають доступ до мережі Інтернет, в розрахунку на 100 домогосподарств                                                                                                                                                                                                                                                                                       | од.         |
| 5    | Кількість точок доступу суб'єктів регулювання до інформаційних ресурсів у сфері регуляторної діяльності                                                                                                                                                                                                                                                                                  | од.         |
| 6    | Питома вага електронного документообігу між органами державного управління, відповідальних за здійснення та контроль регуляторної діяльності, в загальному обсязі документообігу у сфері регуляторної діяльності                                                                                                                                                                         | %           |
| 7    | Питома вага послуг у сфері регуляторної діяльності, які можливо отримати в електронному вигляді                                                                                                                                                                                                                                                                                          | %           |
| 8    | Питома вага звернень та скарг суб'єктів регулювання щодо дій РА, у тому числі в регіональному розрізі (окремий вимір звернень до регуляторних органів, погоджувальних органів – уповноваженого органу, відповідальних постійних комісій або відповідальних структурних підрозділів ОМС з питань реалізації державної регуляторної політики, а також інших органів державного управління) | %           |
| 9    | Результативність (кількість задоволених) звернень та скарг суб'єктів регулювання щодо дій РА, у тому числі в регіональному розрізі (окремий вимір результативності звернень до регуляторних органів, погоджувальних органів та інших органів державного управління)                                                                                                                      | %           |
| 10   | Питома вага позовів до адміністративних судів щодо дій РА, у тому числі в регіональному розрізі                                                                                                                                                                                                                                                                                          | %           |
| 11   | Результативність (кількість задоволених) позовів до адміністративних судів щодо дій РА, у тому числі в регіональному розрізі                                                                                                                                                                                                                                                             | %           |

Розрахунок значення інтегрального показника має проводитися в такій послідовності: визначення коефіцієнтів значущості кожного заходу з точки зору вирішення поставлених завдань. Значущість кожного заходу визначається експертним шляхом. Коефіцієнт значущості заходів (З) виражається числом в інтервалі (0; 1). Сума коефіцієнтів значущості заходів дорівнює одиниці. Ступінь досягнення запланованого на оцінюваний період значення цільового індикатора (Д) розраховується як співвідношення фактичного і планового значень окремо для кожного цільового індикатора. Якщо фактичне значення індикатора більше планового, ступінь досягнення приймається рівній одиниці. Середня ступінь виконання заходів (СД) визначається як сума зважених за значимістю ступенів досягнення відповідних показників за такою формулою [6, с. 187]:

$$CD = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N 3i \times Di \quad (1)$$

де:  $CD$  – середня ступінь виконання заходів;

$N$  – кількість показників;

$i$  – номер показника;

$Z$  – коефіцієнт значущості заходів;

$D$  – ступінь досягнення запланованого на оцінюваний період значення цільового індикатора.

Запропоновані цільові індикатори оцінки ефективності заходів ЕІВ суб'єктів регуляторної діяльності дозволяють просто та наглядно щорічно оцінювати ефективність здійснення органами державного управління (ЦОВВ, територіальних (місцевих) органів ЦОВВ та ОМС) регуляторної діяльності. Інтегрована оцінка такої ефективності визначає та враховує різнофакторні показники, перелік яких представлено в табл. 2. Таким чином, ці цільові індикатори, на відміну від існуючої ситуації щодо визначення уповноваженим органом рівня регуляторної діяльності в Україні надають можливість визначати ефективність реформ у системі державного управління національною економікою.

### Висновки

Найбільш суттєві ознаки очікуваного результату реалізації запропонованого комплексного механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності, який за допомогою ІСЕВ «Регуляторна діяльність» дозволить інтегрувати складові цього механізму і надасть змогу для інформаційного супроводу РА на усіх етапах їхньої підготовки, прийняття, відстеження результативності та перегляду – це удосконалення процедури здійснення регуляторної діяльності шляхом ведення реєстрів РА на державному та регіональному рівнях, забезпечення вільного і безперешкодного доступу до відомостей з реєстрів РА, створення умов для розвитку ефективного конкурентного середовища на регіональних товарних ринках, зниження бар'єрів та стимулювання вступу до таких товарних ринків нових виробників, підвищення ефективності державного регулювання у сферах господарської діяльності національної економіки.

Виявлені перспективи розвитку регуляторної діяльності дають підстави вважати, що на сьогодні, проводячи радикальні ринкові реформи в Україні, держава не має права перекладати на ринок вирішення всіх проблем суспільства [6, с. 185]. Для успішного розвитку економіки України ринкові відношення потрібні, проте потрібна і відповідно більш сильна роль держави. Посилення ролі держави в регулюванні економічних процесів та менеджменту підприємництва з одночасним застосуванням запропонованого комплексного механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності сприятиме зростанню темпів розвитку економіки України.

### Список літератури:

1. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» : від 11.09.2003 №1160-IV ВР [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – Оф. вид. від 2004р., №9, ст. 79, станом на 11.07.2014. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>. – Назва з екрана. – Доступно на 30.04.2015.

2. Вдовиченко Л.Ю. Формування механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» [Електронний ресурс] / Л.Ю.Вдовиченко. – Одеса: ОНПУ, 2015. – 24 с. – Режим доступу: <http://oridu.odessa.ua/9/buk/Inf%20susilstvo.pdf>. – Назва з екрана. – Доступно на 29.08.2015.

3. Вдовиченко Л.Ю. Підвищення якості здійснення регуляторної діяльності в контексті електронного урядування: Матеріали наук.-практ. семінару [«Інформаційне суспільство та сталий розвиток»], (м. Одеса, 16 травня 2014р.) [Електронний ресурс] / Л.Ю. Вдовиченко. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2014. – С. 20-23. – Режим доступу: <http://oridu.odessa.ua/9/buk/Inf%20susilstvo.pdf>. – Назва з екрана. – Доступно на 16.05.2014.

4. Розпорядження «Концепція розвитку електронного урядування в Україні» : від 13.12.2010 №2250-р [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – Оф. вид. станом на 25.12.2013. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80> – Назва з екрана. – Доступно на 30.04.2015.

5. Розпорядження «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні» : від 26.09.2011 №1014-р [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – Оф. вид. станом на 25.12.2013. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1014-2011-p>. – Назва з екрана. – Доступно на 30.04.2015.

6. Вдовиченко Л.Ю. Формування механізму інформаційних відносин у сфері регуляторної діяльності : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» [Електронний ресурс] / Л.Ю.Вдовиченко. – Режим доступу: [http://opu.ua/upload/files/diss/new\\_diss/dl\\_save.php?filename=vдовиченко\\_dis.pdf](http://opu.ua/upload/files/diss/new_diss/dl_save.php?filename=vдовиченко_dis.pdf).

Надано до редакційної колегії 14.01.2016

Вдовиченко Лариса Юріївна/ Larysa Yu. Vdovychenko